

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta (HE 169/2022 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Jukka Ränkimies, maa- ja metsätalousministeriö
- neuvotteleva virkamies Pekka Sandholm, maa- ja metsätalousministeriö
- päälakimies Antti Hastbacka, Tulli
- juristi Eija Korpela, Ruokavirasto
- lakimies Kimmo Tammi, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- valtiovarainministeriö
- työ- ja elinkeinoministeriö
- ympäristöministeriö
- Verohallinto, Harmaan talouden selvitysyksikkö
- Vakka-Suomen maaseutupalvelut
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Kauppapuutarhaliitto ry
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Elintarviketeollisuusliitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annettua lakia. Esityksen mukaan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioita ja niihin liittyvää tukea sekä

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

mehiläishoitotukea koskevat säännökset muutetaan vastaamaan Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uuden rahoituskauden lainsäädäntöä. Lakiin muutettaisiin myös mainittuja tukia koskevat Euroopan unionin lainsäädännön edellyttämät seuraamuksia ja takaisinperintää koskevat säännökset, joista tulisi jatkossa säätää tarkemmin kansallisesti.

Lakiin lisättäisiin sähköistä tukihakua koskevat säännökset. Lakiin tehtäisiin myös muuttuneesta Euroopan unionin lainsäädännöstä johtuvia luonteeltaan lähinnä teknisiä muutoksia sekä ajantasaistettuihin tietyiltä osin säännöksiä vastaamaan nykytilaa. Lisäksi laissa huomioitaisiin Ruokaviraston uudesta nimestä johtuvat muutokset.

Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Esityksen keskeiset ehdotukset koskevat hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioita ja niihin liittyvää tukea sekä mehiläishoitotukea. Niitä koskevat säännökset muutetaan vastaamaan Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uuden rahoituskauden lainsäädäntöä. Käytännössä tukijärjestelmiin ei kuitenkaan ehdoteta merkittäviä muutoksia nykyiseen verrattuna. Lakiin lisätään mainittuja tukia koskevat Euroopan unionin lainsäädännön edellyttämät seuraamuksia ja takaisinperintää koskevat säännökset sekä sähköistä tukihakua koskevat säännökset. Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä teknisiä muutoksia. Valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja puoltaa esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä vähäisin muutoksin.

Valiokunnan saamissa lausunnoissa ehdotettuihin muutoksiin suhtaudutaan pääosin positiivisesti tai neutraalisti. Eräitä muutosehdotuksia on kuitenkin tuotu esiin. Lakiehdotuksen 22 b §:n 2 momenttiin sisältyy valtuussäännös, jonka nojalla Ruokavirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksissa esitettävistä tiedoista. Lisäksi lakiehdotuksen 24 §:n 4 momentin ja 29 §:n 4 momentin valtuussäännöksissä ehdotetaan Ruokavirastolle määräystenantovaltaa tuottajaorganisaatiotukea ja mehiläishoitotukea koskevassa hakemuksessa esitettäviin sekä tuensaajan vastuulla ylläpidettäviin tietoihin liittyen. Valiokunnalle on esitetty kysymys siitä, onko lainsäädäntövalan delegointia koskevien säännösten näkökulmasta perustellumpaa käyttää näissä tapauksissa asetuksenantovaltuutta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Ruokavirastolle osoitettu määräystenantovaltuus koskee vähäisiä ja teknisluonteisia yksityiskohtia, eikä niihin liity merkittävää harkintavallan käyttöä. Asiallisesti vastaava määräystenantovaltuus sisältyy voimassa olevan lain 24 §:ään. Mainittu valtuus on aikanaan säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 34/2012 vp). Perustuslakivaliokunnan lausunnossa on todettu, että markkinajärjestelylain määräystenantajan toimivaltaa rajaa EU:n markkinajärjestelyihin sisältyviä tukia koskevan kansallisen lainsäädännön lisäksi EU:n lainsäädäntö. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tilanne ei ole tältä osin muuttunut, eikä lakiehdotukseen sisältyvää sääntelyä ole tarvetta muuttaa.

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

Esityksen mukaan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioita koskeva tuki sisällytetään rahoitettavaksi Suomen strategiasuunnitelman osana EU:n varoista. Valiokunnan saamassa lausunnossa on tuotu esiin, että myös muilla tuotannonaloilla on kiinnostusta tuottajaorganisaation perustamiseen. Nykyään tuottajaorganisaatioita toimii maidontuotannon ja lammastalouden alalla. Valiokunta katsoo, että eri tuotannonaloilla toimivia maatalousyrittäjiä tulisi kannustaa tuottajaorganisaatioiden perustamiseen, sillä ne edistävät tuotannon kehittämistä ja tuottajien neuvotteluasemaa elintarvikeketjussa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan muiden tuotannonalojen tuottajaorganisaatioiden perustamista ja muuta tuottajien välistä yhteistyötä on tarkoitus tukea maaseudun kehittämistoimenpiteiden kautta. Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioiden osalta on tuotu esiin, että tukien hallinto vaatii yrityksiltä paljon resursseja. Valiokunta katsoo, että tuottajaorganisaatiotuen täytäntöönpanossa tulee kiinnittää huomiota hallinnollisen taaakan vähentämiseen ja varmistaa, että tuki tuottajaorganisaatioille on täysimääräisesti näiden käytettävissä.

Lakiehdotuksen 12 f §:n mukaan hyväksytyyn tuottajaorganisaation on toimitettava Ruokavirastolle sen jäsenmäärää ja kaupan pidetyn tuotannon arvoa tai määrää koskevat tiedot sekä muut vastaavat sen toimintaa koskevat tiedot, jos EU:n markkinajärjestelylainsäädäntö tätä edellyttää. Säännös kattaa jatkossa kaikkien tuotealojen tuottajaorganisaatiot. Tiedot toimitetaan Ruokavirastolle. Valiokunnan harkittavaksi on esitetty kysymys siitä, pitäisikö Ruokavirastolle antaa oikeus luovuttaa kyseisiä tietoja salassapitosäännösten estämättä Kilpailu- ja kuluttajavirastolle, jos ne ovat tarpeen viraston valvontatehtävän hoitamiseksi. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan asia on huomioitu voimassa olevassa markkinajärjestelylain 2 §:n 2 momentissa, jonka mukaan tuottajaorganisaatioiden sopimusten, päätösten ja menettelytapojen hyväksyttävyydestä, hyväksyttävyyden arvioinnista ja muista maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan liittyvistä sopimuksista, päätöksistä ja menettelytavoista sekä näissä asioissa toimivaltaisista viranomaisista säädetään markkinajärjestelyasetuksessa ja kilpailulaissa (948/2011). Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on oikeus kilpailulain nojalla saada kyseiset tiedot Ruokavirastolta ja tuottajaorganisaatiolta.

Valiokunnalle on ehdotettu, että muun muassa valtionavustuslainsäädännön ja elintarvikelain säännösten ja markkinajärjestelylain yhtenäisyyden vuoksi markkinajärjestelylakiin tulee lisätä säännös, jonka mukaan verojen, lakisääteisiin eläke-, työttömyysvakuutus- ja tapaturmavakuutusmaksuihin sekä Tullin perimiin maksuihin liittyvien velvoitteiden laiminlyönti estää tuen maksamisen. Tällainen tarkastelu tulee ehdotuksen mukaan ulottaa yhteisömuotoisen tuen hakijan vastuuhenkilöihin ja keskeisiin omistajiin sekä viranomaisen harkinnan mukaan näiden hallinnoimiin tai omistamiin muihin yritysisiin. Valiokunnalle on todettu, ettei EU:n markkinajärjestelyyn sisältyvien tukien myöntämisen edellytyksenä ole vastaavanlaista toimijan luotettavuuden kriteeriä kuin esimerkiksi elintarvikelaissa. Verohallinnon harmaan talouden selvitysyksikön laatimia velvoitteidenhoitoselvityksiä on tarkoitus käyttää erityisesti sen selvittämiseksi, onko tuen saaja tukea hakiessa tai tuen maksamista hakiessaan olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai muita julkisoikeudellisia maksuja. Lakiehdotuksen 27 a §:n mukaan mehiläishoitotuen hakijalla tulee olla muun muassa taloudelliset edellytykset toteuttaa hanke. Velvoitteidenhoitoselvityksen avulla varmistetaan, että hakijalla on riittävät taloudelliset resurssit hankkeen toimeenpanoon ja toimimiseen tukipäätöksen ehtojen edellyttämällä tavalla. Tähän liittyen toimivaltaisilla viranomaisilla on tarve selvittää hakijoiden julkisten velvoitteiden hoitamista osana tuen myöntämistä, maksamista ja tuen käytön valvontaprosessia. Lisäksi lakiehdotuksen

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

37 b §:n mukaan mitään lakiehdotuksessa tarkoitettua tukea ei voida myöntää, jos sen myöntämisen edellytykset on luotu keinotekoisesti, kyseisen lainsäädännön tavoitteiden vastaisesti ja järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää tuen myöntämistä koskevia säännöksiä oikeudetoman taloudellisen hyödyn tavoittelemiseksi. Edellä mainittu säännös perustuu yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumomisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2116 62 artiklaan. EU:n markkinajärjestelyä koskevissa EU-säännöksissä säädetään kattavasti tukijärjestelmiä koskevista edellytyksistä ja vaatimuksista. Näihin edellytyksiin tai vaatimuksiin ei sisälly esitettyjä lisäkriteereitä. EU:n markkinajärjestelylainsäädäntö on suoraan sovellettavaa EU-lainsäädäntöä, joka ohjaa kansallisen liikkumavaran käyttöä. Näin ollen kansallisista lisäedellytyksistä ja -vaatimuksista ei ole mahdollista säätää. EU:n markkinajärjestely- ja maksajavirastolainsäädäntö muodostavat oman tarkasti säännellyn kokonaisuuden, johon ei liity samantyyppistä kansallista harkintavaltaa kuin esimerkiksi valtionavustuslain soveltamisalaan kuuluviin harkinanvaraisiin tukiin voi liittyä.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

63 §. Maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston ja tarkastusviranomaisen tiedonsaantioikeus.

Sen lisäksi, mitä edellä on todettu verojen, lakisääteisiin eläke-, työttömyysvakuutus- ja tapaturmavakuutusmaksuihin sekä Tullin perimiin maksuihin liittyvien velvoitteiden laiminlyönnin vaikutuksista tuen maksamiseen ja tätä koskevan tarkastelun laajuudesta, lakiehdotuksen 63 §:n 2 momentissa tarkoitettu tiedonsaantioikeus on ehdotettu ulotettavaksi tuen hakijan ohella koskemaan yhteisön vastuuhenkilöitä ja keskeisiä omistajia sekä näiden hallinnoimia tai omistamia muita yrityksiä. Valiokunta katsoo edellä esitetyillä perusteilla, että lakiehdotukseen sisältyvä tiedonsaantioikeussäännös on EU-lainsäädännön mukainen ja pääosin sisällöllisesti kattava.

Viranomaisten tiedonsaantioikeutta on kuitenkin syytä täsmentää siten, että tiedonsaantioikeus koskee myös Tullin perimiä maksuja sekä tuenhakijan kytkentöjä ja niissä mahdollisesti esiintyneitä puutteellisuuksia säännöksessä mainittuihin maksuihin ja muihin velvoitteisiin nähden. Tiedonsaantioikeutta rajaisi edelleen edellytys, jonka mukaan tietojen tulee olla välttämättömiä tuen myöntämiseksi, maksamiseksi tai tuen käytön valvomiseksi.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 169/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain (999/2012) 12 g, 13—17, 46 e § ja 46 g §:n 4 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 12 g § laissa 329/2016, 13 ja 46 e § sekä 46 g §:n 4 momentti laissa 1194/2013, 14 § osaksi laeissa 313/2016 ja 1194/2013 sekä 16 § osaksi laissa 313/2016,

muutetaan 1—6, 8—12, 12 a, 12 e, 12 f ja 18—29 §, 30 §:n 4 momentti, 31 §:n 1 momentti, 32 ja 33 a §, 33 b §:n 2 momentti, 33 c §:n 1 momentti, 34 §, 35 §:n 1 momentti, 36 §:n 1 ja 2 momentti, 40 §, 41 §:n 1 momentti, 43 §:n 1 momentti, 46 §, 46 b § 2—4 momentti, 46 c §:n 1 momentti, 46 d §:n 1 momentti, 47 ja 48 §, 49 §:n 1—2 momentti, 50 §, 51 §:n 1 ja 2 momentti, 52 §:n 1 ja 2 momentti, 53 §:n 1 ja 3 momentti, 54—56 §, 57 §:n 1 momentti, 58 b §:n 1 momentti, 58 c—58 e §, 58 f §:n 1 momentti, 59 §:n 2 ja 3 momentti, 60 §:n 1 momentti, 61 §:n 2 momentti, 63—65 §, 70 ja 73—79 §, 85 a §, 86 d §:n 3 momentti, 89 ja 91 a §, sellaisina kuin niistä ovat 1 ja 12 f §, 46 b §:n 3—4 momentti, 46 c §:n 1 momentti, 46 d §:n 1 momentti, 49 §:n 1 momentti, 50 ja 54 §, 57 §:n 1 momentti, 58 c—58 e §, 58 f §:n 1 momentti, 63 § ja 86 d §:n 3 momentti laissa 1194/2013, 4 ja 26 §, 51 §:n 2 momentti, 64 § osaksi laissa 1194/2013, 91 a § laissa 937/2014, 2 §, 30 §:n 4 momentti, 31 §:n 1 momentti, 32 §, 53 §:n 1 ja 3 momentti ja 85 a § laissa 1074/2016, 3 § osaksi laeissa 1194/2013, 937/2014, 1363/2014, 313/2016, 1074/2016, 375/2017 ja 207/2018, 8 § osaksi laissa 1074/2016, 12 a § osaksi laeissa 1194/2013 ja 1074/2016, 12 e ja 19—25 §, 41 §:n 1 momentti, 46 ja 56 §, 58 b §:n 1 momentti, 60 §:n 1 momentti, 46 b §:n 2 momentti ja 73 § laissa 207/2018, 33 a §, 33 b §:n 2 momentti, 33 c §:n 1 momentti, 34 §, 35 §:n 1 momentti ja 36 § 1 ja 2 momentti laissa 375/2017, 40 § osaksi laissa 207/2018, 43 §:n 1 momentti laissa 565/2021, 47 § ja 52 §:n 1 momentti laissa 937/2014, 48 ja 76 § osaksi laissa 937/2014, 79 § laissa 313/2016 ja 70 § osaksi laissa 313/2016, sekä

lisätään lakiin uusi 22 a, 22 b, 27 a, 29 a, 29 b, 37 a, 37 b, 37 c ja 70 a §, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 992/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013, jäljempänä *markkinajärjestelyasetus*, ja jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (*maataloustukirahasto*) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalous-rahastosta (*maaseuturahasto*) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (*YMP:n strategia-suunnitelmat*) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2115, jäljempänä *suunnitelma-asetus* III osaston III luvun säännösten täytäntöönpanosta.

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

Tätä lakia ei sovelleta elintarvikkeisiin, alkoholijuomiin eikä alkoholivalmisteisiin siltä osin kuin niistä säädetään muussa laissa.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään:

1) markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitetusta mehiläishoitoalan kansallisesta tuesta ja sokeri-juurikkaan viljelijöille myönnettävästä tuesta sekä kansallisesti tietyille aloille Suomessa maksettavista tuista, säädetään maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetussa laissa (1559/2001);

2) markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitetun porojen ja porotuotteiden tuotantoon ja kaupan pitämiseen liittyvän tuen täytäntöönpanosta säädetään porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa (986/2011);

3) markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettujen tuontitullien ja lisätuontitullien kantamisesta säädetään tullilaissa (304/2016);

4) markkinahäiriötilanteissa viljelijöille myönnettävistä tuista säädetään Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetussa laissa (/20).

Tämän lain nojalla hyväksytyjen tuottaja- ja toimialaorganisaatioiden sopimusten, päätösten ja menettelytapojen hyväksyttävyydestä, hyväksyttävyyden arvioinnista ja muista maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan liittyvistä sopimuksista, päätöksistä ja menettelytavoista sekä näissä asioissa toimivaltaisista viranomaisista säädetään markkinajärjestelyasetuksessa ja kilpailulaissa (948/2011).

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *horisontaaliasetuksella* yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2021/2116;

2) *vanhalla markkinajärjestelyasetuksella* maatalouden yhteisestä markkinajärjestelystä ja tiettyjä maataloustuotteita koskevista erityissäännöksistä (yhteisiä markkinajärjestelyä koskeva asetus) annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1234/2007;

3) *EU:n markkinajärjestelylainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetusta, horisontaaliasetusta ja suunnitelma-asetuksen III osaston III luvun sekä niiden ja vanhan markkinajärjestelyasetuksen nojalla annettua EU:n lainsäädäntöä;

4) *EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen 189 artiklaa sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä tuonti- ja vientitodistusjärjestelmän soveltamista koskevien sääntöjen osalta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä tällaisten todistusten osalta asetettujen vakuuksien vapauttamista ja pidättämistä koskevien sääntöjen osalta, komission asetusten (EY) N:o 2535/2001, (EY) N:o 1342/2003, (EY) N:o 2336/2003, (EY) N:o 951/2006, (EY) N:o 341/2007 ja (EY) N:o 382/2008 muuttamisesta sekä komission asetusten (EY) N:o 2390/98, (EY)

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

N:o 1345/2005, (EY) N:o 376/2008 ja (EY) N:o 507/2008 kumoamisesta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2016/1237 9 artiklaa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 soveltamista koskevista säännöistä tuonti- ja vientitodistusjärjestelmän osalta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2016/1239 hampputuotteiden tuontia koskevia säännöksiä;

5) *tuottajalla* suunnitelma-asetuksen 3 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettua viljelijää;

6) *tuottajaorganisaatiotuella* suunnitelma-asetuksen 42 artiklan a alakohdassa tarkoitettua tukea hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioille;

7) *EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston II luvun 3 jakson, II osan II osaston I luvun, II osan II osaston III luvun, IV osan I luvun ja horisontaaliasetuksen tuottajaorganisaatiotukea koskevia säännöksiä sekä suunnitelma-asetuksen III osaston III luvun hedelmä- ja vihannesalan toimenpiteitä koskevia sekä niiden täytäntöönpanosta annetun EU:n lainsäädännön säännöksiä;

8) *mehiläishoitotuella* suunnitelma-asetuksen 42 artiklan b alakohdassa tarkoitettua EU:n varoista myönnettävää mehiläishoito-alan tukea;

9) *yksityisen varastoinnin tuella* markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston I luvun 3 jaksossa tarkoitettua yksityiselle varastoinnille myönnettävää tukea;

10) *koulujakelutuella* markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston II luvun 1 jaksossa tarkoitettua tukea maitotuotteiden, hedelmien ja vihannesten toimittamiseksi koulujen oppilaille;

11) *EU:n koulujakelulainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston II luvun 1 jakson ja horisontaaliasetuksen koulujakelutukea koskevia säännöksiä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 soveltamissäännöistä hedelmien ja vihannesten, banaanien ja maidon toimittamisesta oppilaitoksiin myönnettävän unionin tuen osalta annettua komission täytäntöönpanoasetusta (EU) 2017/39, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä hedelmien ja vihannesten, banaanien ja maidon toimittamiseen oppilaitoksille myönnettävän unionin tuen osalta sekä komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 907/2014 muuttamisesta annettua komission degoitua asetusta (EU) 2017/40 ja maataloustuotteiden yhteiseen markkinajärjestelyyn liittyvien tiettyjen tukien ja vientitukien vahvistamista koskevien toimenpiteiden määrittämisestä annettua neuvoston asetusta (EU) N:o 1370/2013;

12) *EU:n ruhonluokituslainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen 10 artiklan, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä naudan-, sian- ja lampaanruhojen unionin luokitusasteikkojen sekä tiettyihin luokkiin kuuluvien ruhojen ja elävien eläinten markkinahintaselvitysten osalta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2017/1182 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 soveltamissäännöistä naudan-, sian- ja lampaanruhojen unionin luokitusasteikkojen sekä tiettyihin luokkiin kuuluvien ruhojen ja elävien eläinten markkinahintaselvitysten osalta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2017/1184 säännöksiä;

13) *EU:n kaupanormilainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen 73—123, 147 ja 223 artiklan, 230 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja niiden täytäntöönpanosta annetun sekä vanhan markkinajärjestelyasetuksen nojalla annetun EU:n lainsäädännön maataloustuotteiden kaupan pitämisen vaatimuksia ja viinialan tuotteiden nimityksiä, merkintöjä, valmistusmenetelmiä, rypälelajikkeita, tietojen ilmoittamista, saateasiakirjojen käyttöä ja tietojen kirjaamista koskevia säännöksiä;

14) *oliivialan tuotteilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 78 artiklassa tarkoitettuja oliiviöljyjä ja syötäväksi tarkoitettuja oliiveja;

15) *hedelmillä ja vihanneksilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 76 artiklassa tarkoitettuja hedelmiä ja vihanneksia, banaaneja sekä hedelmä- ja vihannesjalosteita;

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

16) *humala-alan tuotteilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 77 artiklassa ja liitteessä II tarkoitettua humalaa;

17) *viinialan tuotteilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75, 78, 80 ja 81 artiklassa ja liitteessä II tarkoitettuja viinialan tuotteita;

18) *etyylialkoholilla* markkinajärjestelyasetuksen 1 artiklassa tarkoitettua maatalousperäistä etyylialkoholia;

19) *vasikanlihalla* markkinajärjestelyasetuksen liitteessä VII tarkoitettua enintään 12 kuukauden ikäisistä nautaeläimistä peräisin olevaa lihaa;

20) *maitotuotteilla* markkinajärjestelyasetuksen 78 artiklassa tarkoitettua maitoa ja mainitussa artiklassa tarkoitettuja maitotuotteita;

21) *levitettävillä rasvoilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 78 artiklassa tarkoitettuja levitettäviä rasvoja;

22) *muna-alan tuotteilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 78 artiklassa tarkoitettuja munia lukuun ottamatta liitteessä II tarkoitettuja siitosmunia;

23) *siipikarjanliha-alan tuotteilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 78 artiklassa tarkoitettua siipikarjanlihaa ja liitteessä II tarkoitettuja siipikarjanliha-alan tuotteita ja siitosmunia;

24) *EU:n interventiolainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston I luvun 1—4 jaksoa, horisontaaliasetuksen 9, 11, 59, 60, 62, 64 artiklaa sekä niiden täytäntöönpanosta annettua sekä vanhan markkinajärjestelyasetuksen nojalla annettua maataloustuotteiden julkista ja yksityistä varastointia koskevaa EU:n lainsäädäntöä;

25) *markkinahäiriötilanteella* markkinajärjestelyasetuksen 219—221 artiklassa tarkoitettua tilannetta.

4 §

Ruokaviraston yleistoimivalta ja EU:n lainsäädännössä tarkoitettu viranomainen

Ruokavirasto on toimivaltainen kansallinen viranomainen EU:n yhteisen maatalouspolitiikan markkinajärjestelyn ja suunnitelma-asetuksen III osaston III luvun täytäntöönpanossa ja vastaa markkinajärjestelyyn ja mainittuun lukuun liittyvien kansalliselle viranomaiselle kuuluvien toimenpiteiden täytäntöönpanosta ja täytäntöönpanon edellyttämistä päätöksistä, jollei jäljempänä tässä laissa toisin säädetä.

Yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annetun lain (/20), jäljempänä *hallinnointilaki*, 3 luvussa säädetään EU:n lainsäädännössä tarkoitetuista viranomaisista ja toimielimistä.

5 §

Interventiovarastojen valinta

Ruokavirasto on markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettussa julkisessa interventiossa (*interventiovarastointi*) käytettävien varastojen (*interventiovarasto*) ja varastointiin liittyvien palvelujen hankinnan yhteydessä varmistettava, että:

1) varastot ja varastointimenettelyt täyttävät EU:n interventiolainsäädännössä ja tässä laissa säädettyt vaatimukset;

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

2) interventiovarastoinnista vastaavan toimijan (*interventiovarastonpitäjä*) kanssa laaditaan EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettu sopimus, jossa vahvistetaan interventiovarastonpitäjän korvausvastuu ja muut EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyt seikat;

3) interventiovarastonpitäjä sitoutuu pitämään kirjaa ja ilmoittamaan Ruokavirastolle ja tässä laissa tarkoitettulle varastoinnin tarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle varastoja ja varastoinnimenettelyä koskevat EU:n interventiolainsäädännössä ja tässä laissa tarkoitettut tiedot.

6 §

Viljatuotteiden tarjoajan valtuutus

EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettu viljatuotteiden tarjoamiseen kelpoinen toimija voi valtuuttaa toisen tarjoamiseen kelpoisen toimijan tarjoamaan puolestaan.

Valtuutetun tarjouksen tekijän on esitettävä Ruokavirastolle tarjouksen yhteydessä valtuutusta koskeva selvitys. Selvityksessä on oltava valtuuttajaa koskevat tiedot ja tämän suostumus valtuutuksen kohteena olevien tuotteiden tarkastukseen tuotteiden varastointiin käytettävissä tiloissa ennen interventiovarastoon toimitusta. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä valtuutuksesta esitettävistä tiedoista.

8 §

Interventiovarastointiin liittyvien tuotteiden maksaminen ja kustannusten korvaaminen

Viljatuotteiden interventiomyyjän oikeudesta tarjota tuotteet otettavaksi interventiovaraston haltuun niiden varastointipaikassa ilman kuljetusta sekä viranomaisen velvollisuudesta tässä tapauksessa vähentää tuotteiden hinnasta tuotteiden kuljetusta ja varastosta poistoa koskevat kustannukset säädetään EU:n interventiolainsäädännössä. Kustannusten vähentämisestä päättää Ruokavirasto.

Interventiovarastoon toimitettavien tuotteiden hinnan ja kuljetuskustannusten korvaamisen perusteista säädetään muilta kuin 1 momentissa tarkoitetuilta osin EU:n interventiolainsäädännössä. Interventiomyyjän on esitettävä Ruokavirastolle tuotteiden hinnan ja kuljetuskustannusten korvaamisen määrittämisessä tarpeelliset tiedot. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä korvausten hakemisen yhteydessä esitettävistä tiedoista.

Jos viljatuotteiden luovuttamisen yhteydessä tehtävässä tarkastuksessa luovutettujen tuotteiden määrä todetaan interventio-ostajan ja Ruokaviraston välillä sovittua määrää pienemmäksi eikä puuttuvaa määrää ole mahdollista luovuttaa, Ruokavirasto palauttaa interventio-ostajalle puuttuvaa tuotemäärää vastaavan osuuden hinnasta. Jos luovutettu määrä todetaan sovittua suuremmaksi, interventio-ostajan on maksettava liikaa luovutettua määrää vastaava hinta Ruokavirastolle.

9 §

Varastoitavien tuotteiden valmistusta koskevat vaatimukset

Interventiovarastoon toimitettavaa voita tai maitojauhetta valmistavan laitoksen velvollisuudesta hakea hyväksymistä ja hyväksymisen edellytyksistä säädetään EU:n interventiolainsäädän-

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

nössä. Ruokavirasto myöntää hyväksymisen hakemuksesta hyväksymisedellytykset täyttävälle laitokselle (*hyväksytyt varastoitavien tuotteiden valmistajat*). Hyväksyminen on voimassa toistaiseksi. Hyväksymisen peruuttamisen ja peruutetun hyväksymisen uudelleen voimaansaattamisen edellytyksistä säädetään EU:n interventiolainsäädännössä.

Hyväksytyt varastoitavien tuotteiden valmistajan velvollisuudesta ilmoittaa ennakolta viranomaiselle kyseisten tuotteiden tuotannon aloittamisesta, ilmoituksen määräajasta ja muista hyväksytyt varastoitavien tuotteiden valmistajaa koskevista vaatimuksista säädetään EU:n interventiolainsäädännössä. Ruokavirasto voi antaa EU:n interventiolainsäädännössä säädettyissä rajoissa määräyksiä kyseisessä lainsäädännössä tarkoitettua määräaika myöhäisemmästä määräajasta, jos tämä ei vaaranna tuotannon valvonnan järjestämistä.

10 §

Tuonti- ja vientitodistukset

Tuojan velvollisuudesta esittää tuontitodistus tuotaessa EU:n ulkopuolelta maataloustuotteita ja viejän velvollisuudesta esittää vientitodistus vietäessä maataloustuotteita EU:n ulkopuolelle sekä todistuksissa esitettävistä tiedoista ja todistusten käytöstä säädetään markkinajärjestelyasetuksen III osan I ja III luvuissa ja niiden täytäntöönpanosta annetussa EU:n lainsäädännössä.

Ruokavirasto voi antaa 1 momentissa tarkoitettussa EU:n lainsäädännössä sallittuja tai edellytetyjä tarkempia määräyksiä todistuksissa ja todistushakemuksissa esitettäviä tietoja ja todistusten käyttöä koskevista tuotteiden seurannan varmistamiseksi tarpeellisista vähäisistä täydennyksistä ja sellaisista vähäisistä poikkeuksista, jotka eivät vaaranna tuotteiden seurantaan eivätkä tuotteiden tuontia ja vientiä valvovien viranomaisten riittävää tiedonsaantia.

11 §

Hamppualan tuotteiden tuonnissa edellytettävä todistus

EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännössä säädetään hamppualan tuotteista, joiden tuonti EU:n ulkopuolelta edellyttää todistusta, sekä todistusta koskevassa hakemuksessa esitettävistä tiedoista ja todistuksen myöntämisen edellytyksistä. Todistuksen myöntämisestä päättää hakemuksesta Ruokavirasto.

Tuojan on esitettävä todistus tuonnin yhteydessä tullitoimipaikalle, joka tekee tuotteiden tuontimenettelyyn asettamisen yhteydessä todistukseen tuotavaa erää vastaavan merkinnän.

12 §

Eräiden hampun siementen tuonnin erityiset vaatimukset

EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännössä säädetään muista kuin kylvettäväksi tarkoitettuista hampun siemenistä (*hampun siemenet*), joiden tuonti edellyttää 11 §:ssä tarkoitettua todistuksen lisäksi, että tuoja on tähän tarkoitukseen hyväksytty (*hyväksytty hampun siementen tuoja*). Ruokavirasto päättää hakemuksesta hyväksymisestä. Hyväksymisen edellytyksenä on, että tuoja antaa sitoumuksen noudattaa EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännössä ja tässä laissa tarkoitettuja hampun siementen tuontia koskevia vaatimuksia. Hyväksyminen on voimassa toistaiseksi.

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännössä säädetään:

- 1) tuotujen hampun siementen hyväksyttävistä käyttötavoista;
- 2) määräajasta, jonka kuluessa hampun siemenet on käytettävä;
- 3) hyväksytyn hampun siementen tuojan velvollisuudesta antaa viranomaiselle sitoumus hampun siementen käyttöä koskevien asiakirjojen esittämisestä.

Hyväksytyn hampun siementen tuojan on esitettävä Ruokavirastolle kuuden kuukauden kuluessa 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun hampun siementen käyttöä koskevan määräajan päätymisestä asiakirjat, jotka osoittavat hampun siementen käyttötavan. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä esitettävistä asiakirjoista.

12 a §

Tuottaja- ja toimialaorganisaatioiden hyväksymistä koskevat yhteiset säännökset

Ruokavirasto päättää tässä luvussa tarkoitetun tuottajaorganisaation ja toimialaorganisaation hyväksymisestä hakemuksesta.

Hakijan on hakemuksessaan esitettävä selvitys hyväksymisen edellytysten täyttymisestä. Lisäksi on esitettävä selvitys tuotteista tai tuoteryhmistä, joita hyväksyttävä toiminta koskee. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksessa esitettävistä tiedoista ja käytettävistä lomakkeista.

Hyväksyminen on voimassa toistaiseksi, jollei EU:n lainsäädännössä toisin säädetä

12 e §

Tuotteiden kaupan pitäminen hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation ulkopuolella

Tuottajaorganisaation tuottajajäsenen oikeudesta pitää tuotteita kaupan tuottajaorganisaation ulkopuolella säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan osalta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä mainituilla aloilla sovellettavien seuraamusten osalta ja komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 543/2011 muuttamisesta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2017/891 12 artiklassa. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä hyväksyttävän myynnin kohteista ja määristä EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

12 f §

Tuottajaorganisaation toimintaa koskevien tietojen ilmoittaminen

Hyväksytyn tuottajaorganisaation on toimitettava Ruokavirastolle sen jäsenmäärää ja kaupan pidetyn tuotannon arvoa tai määrää koskevat tiedot sekä muut vastaavat sen toimintaa koskevat tiedot, jos EU:n markkinajärjestelylainsäädäntö tätä edellyttää.

Toimitettavista tiedoista ja niiden toimitusajankohdasta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

18 §

Tuottajaorganisaatiotuen yleiset edellytykset

Tuottajaorganisaatiotuen myöntämisen edellytyksenä on, että:

- 1) Ruokavirasto hyväksyy tukea hakevan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintaohjelman;
- 2) hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toteuttamat toimenpiteet ja niistä aiheutuvat kustannukset ovat tässä luvussa tarkoitettulla tavalla tukikelpoisia;
- 3) hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahasto täyttää tässä luvussa tarkoitettavat vaatimukset;
- 4) tuen saaja täyttää hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation hyväksymisen edellytykset.

19 §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintaohjelma

Ruokavirasto hyväksyy hakemuksesta tukea hakevan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation laatiman toimintaohjelman, jos toimintaohjelma täyttää EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä ja tässä luvussa tarkoitettavat seuraavia seikkoja koskevat vaatimukset:

- 1) alkutilanteen kuvaus, toimintaohjelman tavoitteet ja tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa käytettävät kriteerit;
- 2) toimintaohjelman täytäntöönpanon alkamisajankohta ja kesto;
- 3) toteutettavat toimenpiteet, kustannukset ja rahoitus;
- 4) selvitys toimintarahaston perustamisesta ja tuottajaorganisaatiolta edellytettävät sitoumukset.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation on toimintaohjelman hyväksymistä koskevassa hakemuksessa esitettävä hyväksymisen edellytyksiä koskevat tiedot. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä esitettävistä tiedoista.

Toimintaohjelman hyväksymisen hakemiselle ja sen täytäntöönpanon alkamisen ajankohdalle ja kestolle voidaan asettaa määräaika. Toimintaohjelmaa koskevista vaatimuksista ja sen esittämisestä koskevista määräajoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

20 §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation tukikelpoiset toimenpiteet

Tuottajaorganisaatiotukea voidaan myöntää hyväksytyyn toimintaohjelmaan sisältyvien suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a—i alakohdissa ja 2 kohdan b ja i alakohdissa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuneiden kulujen korvaamiseen. Tuottajaorganisaatiotuen myöntämisen edellytyksistä säädetään lisäksi EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista tukikelpoisista toimenpiteistä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

21 §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation tukikelpoiset ympäristö-, ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimet

Tuottajaorganisaatiotukea voidaan myöntää hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiolle toimintaohjelmaan sisältyvien ympäristö-, ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimien toteuttamisesta aiheutuneiden kulujen korvaamiseen, jos toimenpide koskee suunnitelma-asetuksen 46 artiklan d-f alakohdissa tarkoitettuihin tavoitteisiin liittyviä toimenpiteitä. Ympäristö-, ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimia koskevista vaatimuksista säädetään lisäksi EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista tukikelpoisista ympäristö-, ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimista sekä näihin toimiin myönnettävän tuen määrästä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

22 §

Tuottajaorganisaatiotuen kustannusten tukikelpoisuus ja tuen enimmäismäärä

Tuottajaorganisaatiotuella voidaan korvata sellaiset 20 ja 21 §:ssä tarkoitettujen toimenpiteiden ja toimien toteuttamisesta aiheutuneet tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset, jotka ovat syntyneet hyväksytyin toimintaohjelman toteuttamisen aloittamisen jälkeen. Tukikelpoisista kustannuksista ja niitä koskevista rajoituksista säädetään lisäksi EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä. Tukikelpoisista kustannuksista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Tuottajaorganisaatiotuen enimmäismäärästä ja enimmäismäärän korottamisen edellytyksistä säädetään EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä. Tuen enimmäismäärästä ja sen korottamisesta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännön asettamisessa rajoissa.

22 a §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahaston rahoitus ja toiminta

Tuottajaorganisaation on vahvistettava toimintarahastoon osoitettavat jäsenten maksuosuudet.

Tuottajaorganisaation on varmistettava, että tuottajajäsenet voivat osallistua toimintarahaston käyttöä ja maksuosuuksia koskeviin päätöksiin yhdenvertaisesti ja että tuottajajäsenet voivat hyötyä toimintarahastosta.

Maksuosuuksista, päätöksenteosta ja rahaston käytöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

22 b §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahaston hyväksyminen

Ruokavirasto päättää hakemuksesta hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahaston hyväksymisestä, jos se täyttää EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä ja tässä laissa säädetyt toimintarahaston suuruutta ja muita seikkoja koskevat vaatimukset.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation on toimintarahaston hyväksymistä koskevassa hakemuksessa esitettävä edellä 1 momentissa tarkoitetut hyväksymisen edellytyksiä koskevat tiedot. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksissa esitettävistä tiedoista.

Toimintaohjelmaan sisältyvän toimintarahaston hyväksymisen hakemiselle ja sen täytäntöönpanon alkamisen ajankohdalle ja kestolle voidaan asettaa määräaika. Määräajasta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

23 §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahastoa koskevat ilmoitukset ja kirjanpito

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation on ilmoitettavavuosittain arvio toimintarahastonsa suuruudesta seuraavana toimintaohjelman toteuttamisvuonna. Ilmoitus annetaan Ruokavirastolle. Ilmoituksessa on esitettävä tiedot, joiden perusteella voidaan arvioida toimintarahaston suuruus ja kaupan pidetyn tuotannon arvo. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksessa esitettävistä tiedoista.

Ilmoittamisen ajankohdalle voidaan asettaa määräaika. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä määräajasta.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation on järjestettävä toimintarahaston kirjanpito siten, että tilintarkastajat voivat vuosittain tunnistaa, tarkastaa ja varmentaa toimintarahastoon liittyvät menot. Toimintarahaston kirjanpitoa koskevista vaatimuksista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

24 §

Tuottajaorganisaatiotuen hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

Ruokavirasto päättää hakemuksesta tuottajaorganisaatiotuen myöntämisestä ja hakijalle myönnettävän tuottajaorganisaatiotuen määrästä. Tukea koskeva hakemus on toimitettava asetettuna määräaikana. Hakemukseen on liitettävä edellä 19—23 §:ssä tarkoitettuja tuen myöntämisen edellytyksiä koskeva selvitys sekä tuen kohteena olevien toimenpiteiden toteuttamista ja niiden kustannuksia koskeva suunnitelma ja selvitys. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että esitetyt toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä.

Tuensaajan on pidettävä kirjaa toteutetuista toimenpiteistä ja niihin liittyvistä kustannuksista.

Ruokavirasto päättää hakemuksesta tuottajaorganisaatiotuen maksatuksesta. Hakemukseen on liitettävä toteutettuja toimenpiteitä ja niiden kustannuksia koskeva selvitys. Tuen maksamisen edellytyksenä on, että toteutetut toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä ja

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

toimenpiteet ovat toteutuneet hyväksyttynä ajanjaksona. Maksun hakemiselle voidaan asettaa määräaika.

Toimenpiteiden toteuttamisen hyväksyttävästä ajanjaksosta, sekä maksun hakemisen määräajoista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Hakemuksissa esitettävistä tiedoista ja 2 momentissa tarkoitetuista kirjattavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä Ruokaviraston määräyksellä.

25 §

Tuottajaorganisaation toimintaohjelman ja toimintarahaston muutokset

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation hyväksytyä toimintaohjelmaa ja toimintarahastoa voidaan muuttaa edellyttäen, että muutos ei olennaisesti vaikuta toimintaohjelman tavoitteiden toteutumiseen. Muutosta ei saa toteuttaa ennen sen hyväksymistä ennakolta. Ruokavirasto päättää hakemuksesta muutosten hyväksymisestä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksyttävistä muutoksista ja hakemisen määräajasta.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatio voi muuttaa toimintaohjelmaansa sen toteuttamisvuoden aikana ilman hyväksymistä, jos kyseessä on vähäinen muutos, jolla ei ole vaikutusta toimintaohjelman tavoitteiden toteutumisen kannalta, ja jos se ilmoittaa muutoksesta Ruokavirastolle viipymättä muutostarpeen tultua ilmi.

26 §

Mehiläishoitotuen tukikelpoiset toimenpiteet

Toimenpiteistä, joiden toteuttamisesta aiheutuvien kulujen korvaamiseen voidaan myöntää mehiläishoitotukea, säädetään suunnitelma-asetuksen 55 artiklan 1 kohdan a, b i ja iv sekä c— f alakohdissa. Tukikelpoisista toimenpiteistä ja niitä koskevista vaatimuksista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa. Mehiläishoitotuen myöntämisen edellytyksistä säädetään lisäksi EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä.

Toimenpiteiden toteuttamiselle voidaan asettaa ajanjakso, joka voi olla enintään viisi vuotta. Ajanjaksosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

27 §

Mehiläishoitotuen hakija

Mehiläishoitotukea voidaan myöntää mehiläishoitoalaa edustavalle rekisteröidylle yhteisölle. Tukea voi hakea useampi tuenhakija yhdessä.

Tuenhakija voi käyttää yksittäisten toimenpiteiden toteutuksessa apuna muuta julkisoikeudellista tai yksityisoikeudellista rekisteröityä yhteisöä. Tällöin sovelletaan, mitä valtionavustuslain (688/2001) 7 §:n 3 momentissa säädetään velvollisuudesta tehdä sopimus avustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista hanketta toteuttavan kanssa. Tästä menettelystä on ilmoitettava tukihakemuksen yhteydessä.

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

27 a §

Mehiläishoitotuen tuensaajien ja esitettyjen toimenpiteiden valintaperusteet

Ruokavirasto päättää tuensaajien ja esitettyjen toimenpiteiden valinnasta sekä hakijalle myöntävän tuen määrästä jaettavissa olevien varojen rajoissa.

Tuensaajien ja esitettyjen toimenpiteiden valinnassa käytetään seuraavia valintaperusteita:

- 1) hankkeessa esitettyjen toimenpiteiden vaikuttavuus mehiläisalaan ja alan toimijoihin;
- 2) hankkeen laatu, toteuttamiskelpoisuus ja kustannustehokkuus;
- 3) tuen hakijan osaaminen ja taloudelliset edellytykset toteuttaa hanke.

Jos haetut toimenpiteet ylittävät käytettävissä olevat varat, voidaan toimenpiteitä rahoittaa vain osittain.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valintaperusteista ja -menetelystä.

28 §

Mehiläishoitotuen hyväksyttävät kustannukset ja tuen enimmäismäärä

Mehiläishoitotukeen kelpoisia kustannuksia ovat 26 §:ssä tarkoitettujen tukikelpoisten toimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuneet tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset. Hyväksyttävistä kustannuksista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Mehiläishoitotuen kansallisen rahoituksen enimmäismäärästä ja enimmäismäärän korottamisen edellytyksistä säädetään suunnitelma-asetuksen 55 artiklassa. Tuen enimmäismäärästä ja sen korottamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännön asettamissa rajoissa.

29 §

Mehiläishoitotuen hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

Ruokavirasto päättää hakemuksesta mehiläishoitotuen myöntämisestä. Tukea koskeva hakemus on toimitettava hakuilmoituksessa ilmoitettavana aikana. Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytyksiä koskeva selvitys sekä tuen kohteena olevien toimenpiteiden toteuttamista ja niiden kustannuksia koskeva suunnitelma. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että esitetyt toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä.

Tuensaajan on pidettävä kirjaa toteutetuista toimenpiteistä ja niihin liittyvistä kustannuksista.

Ruokavirasto päättää hakemuksesta mehiläishoitotuen maksatuksesta. Hakemukseen on liitettävä toteutettuja toimenpiteitä ja niiden kustannuksia koskeva selvitys. Tuen maksamisen edellytyksenä on, että toteutetut toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä ja toimenpiteet ovat toteutuneet hyväksyttynä ajanjaksona. Maksun hakemiselle voidaan asettaa määräaika.

Toimenpiteiden toteuttamisen hyväksyttävästä ajanjaksosta, sekä maksun hakemisen määräajoista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Hakemuksissa esitettävistä tiedoista ja 2 momentissa tarkoitetuista kirjattavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä Ruokaviraston määräyksellä.

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

29 a §

Mehiläishoitotukeen liittyvän suunnitelman muuttaminen

Tuensaaja voi muuttaa 29 §:n 1 momentissa tarkoitettua suunnitelmaa edellyttäen, että muutos ei olennaisesti vaikuta suunnitelman tavoitteiden toteutumiseen. Muutosta ei saa toteuttaa ennen sen hyväksymistä ennakolta. Ruokavirasto päättää hakemuksesta muutosten hyväksymisestä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksyttävistä muutoksista ja hakemisen määräajasta.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, tuensaaja voi muuttaa suunnitelmaa sen toteuttamisjakson aikana ilman hyväksymistä, jos kyseessä on vähäinen muutos, jolla ei ole vaikutusta suunnitelman tavoitteiden toteutumisen kannalta, ja jos se ilmoittaa muutoksesta Ruokavirastolle viipymättä muutostarpeen tultua ilmi.

29 b §

Tuottajaorganisaatio- ja mehiläishoitotukea koskevat seurantatiedot

Ruokavirastolla on oikeus saada tuottajaorganisaatio- ja mehiläishoitotuen tuensaajalta suunnitelma-asetuksen 7 artiklassa ja liitteessä I tarkoitettujen tukien seurantaa ja vaikuttavuuden arviointia varten tarpeelliset selvitykset ja seurantatiedot.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin selvitysten ja seurantatietojen sisällöstä.

30 §

Yksityistä varastointia koskevat vaatimukset

Yksityisen varastoinnin tuen hakija voi siirtää tuen kohteena olevia tuotteita toiseen varastoon vain Ruokaviraston luvalla. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että siirto on tarpeen tuotteiden asianmukaisten säilytysolosuhteiden turvaamisen tai muun vastaavan poikkeuksellisen ja ennakkoimattoman syyn vuoksi. Yksityisen varastoinnin tuen hakijan velvollisuudesta toimittaa tuotteet varastoon ja poistaa ne sieltä määräajassa sekä muista tuen hakijan varastointiin liittyvistä velvollisuuksista säädetään EU:n interventiolainsäädännössä.

31 §

Yksityistä varastointia koskevien tietojen ilmoittaminen ja kirjaaminen

Yksityisen varastoinnin tuen saajan on pidettävä kirjaa ja ilmoitettava Ruokavirastolle tiedoista, jotka ovat tarpeellisia varastointia koskevien vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi. Tuotteiden varastointiin liittyvien tietojen kirjaamista ja ilmoittamista koskevista vaatimuksista voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa. Tuen hakijan velvollisuudesta ilmoittaa tuotteiden toimitusta, käytet-

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

täviä varastoja, varastointimenettelyjä ja varastosta poistoa koskevia tietoja säädetään lisäksi EU:n interventiolainsäädännössä.

32 §

Yksityistä varastointia koskeva sopimus

Velvollisuudesta vahvistaa tuen myöntävän viranomaisen ja tuen hakijan välinen yksityistä varastointia koskeva sopimus säädetään EU:n interventiolainsäädännössä. Sopimuksen laatii Ruokavirasto. Ruokaviraston on varmistettava, että sopimukseen sisällytetään EU:n interventiolainsäädännössä ja tässä laissa tarkoitettut yksityistä varastointia koskevat vaatimukset.

33 a §

Koulujakelutuen kohderyhmä

Koulujakelutukea voidaan myöntää julkisessa tai viranomaisen hyväksymässä yksityisessä päiväkodissa oleville lapsille, esiopetuksessa oleville oppilaille sekä perusopetuksen koulua tai toisen asteen oppilaitosta käyville oppilaille tai opiskelijoille mainituissa paikoissa jaettavien edellä 33 §:ssä tarkoitettujen tuotteiden hankintaan. Tuki voidaan kohdentaa tietyille ikäryhmälle, jos tämä on terveellisten ruokailutottumusten edistämisen vaikuttavuuden, käytettävissä olevan tuen määrän ja jakelun tehokkaan toteuttamisen kannalta perusteltua. Tuen kohdentamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

33 b §

Koulujakelutuen määrä ja tukikausi

Yksittäiselle tukikelpoiselle tuotetyypille myönnettävän tuen määrässä ja tukikauden pituudessa voidaan ottaa huomioon tuen enimmäismäärän lisäksi lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden arvioitu määrä sekä tuotteiden hinta, määrä ja tuotantotapa. Tukitaso määräytyy tuotteen toimitusajankohdan mukaan. Koulujakelutuen määrästä ja tukikauden pituudesta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännön asettamissa rajoissa.

33 c §

Koulujakelutuen liitännäis-, arviointi- ja tiedotustoimenpiteet

EU:n koulujakelulainsäädännössä tarkoitettut liitännäis-, arviointi- ja tiedotustoimenpiteet toteutetaan julkisina hankintoina. Ruokaviraston on hankinnan yhteydessä varmistettava, että:

1) toimenpiteiden toteuttajaksi hakeva toimija antaa EU:n koulujakelulainsäädännössä säädetyn sitoumuksen;

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

2) toimenpiteiden toteuttajaksi valittu toimija ja tämän toteuttamat toimenpiteet täyttävät EU:n koulujakelulainsäädännössä säädetty vaatimukset;

3) toimenpiteiden toteuttajaksi valitun toimijan kanssa laaditaan sopimus, jossa vahvistetaan EU:n koulujakelulainsäädännössä säädetty liitännäistoimenpiteiden toteutukseen liittyvät velvollisuudet ja vastuut;

4) toimenpiteiden toteuttajaksi valittu toimija sitoutuu pitämään kirjaa ja ilmoittamaan Ruokavirastolle toimenpiteiden toteuttamista koskevat tiedot.

34 §

Koulujakelutuen hakijoiden hyväksyminen

Koulujakelutuen hakijan velvollisuudesta hakea hyväksymistä tähän tarkoitukseen säädetään EU:n koulujakelulainsäädännössä. Ruokavirasto päättää hakemuksesta hyväksymisestä (*hyväksytty koulujakelutuen hakija*). Hyväksymisen edellytyksenä on sen lisäksi, mitä EU:n koulujakelulainsäädännössä säädetään, että hakija on:

1) julkisen tai viranomaisen hyväksymän yksityisen päiväkodin, esiopetuksen, perusopetuksen koulun tai toisen asteen oppilaitoksen toiminnasta vastaava viranomaisen tai rekisteröity oikeushenkilö;

2) viranomaisen puolesta toimiva kyseisten tuotteiden hankinnoista vastaava sidosyksikkö.

Koulujakelutukea voi hakea hyväksytyyn koulujakelutuen hakijan puolesta tälle koulujakelutuen kohteena olevia tuotteita toimittava toimija, joka on hyväksytty tähän tarkoitukseen (*hyväksytty koulujakelutuotteiden toimittaja*). Ruokavirasto päättää hakemuksesta hyväksymisestä. Hyväksymisen edellytyksenä on sen lisäksi, mitä EU:n koulujakelulainsäädännössä säädetään, että tuotteiden toimittaja esittää hyväksytyyn koulujakelutuen hakijan antaman valtuutuksen tuen hakemiseen tämän puolesta.

Tässä pykälässä tarkoitettua hyväksymistä hakevan toimijan on esitettävä hyväksymistä koskevassa hakemuksessa tässä pykälässä tarkoitetut hyväksymisen edellytyksiä koskevat tiedot. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksissa esitettävistä tiedoista.

Myönnetty hyväksyminen on voimassa toistaiseksi. Hyväksymisen peruuttamisen edellytyksistä ja peruutetun hyväksymisen uudelleen voimaansaattamisen edellytyksistä säädetään EU:n koulujakelulainsäädännössä.

35 §

Hyväksyttyä koulujakelutuen hakijaa koskevat vaatimukset

Hyväksytyyn koulujakelutuen hakijan on:

1) varmistettava tuen kohteena olevien tuotteiden jakelu ainoastaan tuen kohderyhmään kuuluville lapsille, oppilaille tai opiskelijoille;

2) pidettävä kirjaa jaetuista tukikelpoisista tuotteista; ja

3) ilmoitettava Ruokavirastolle 1 kohdassa tarkoitettujen lapsien, oppilaiden ja opiskelijoiden lukumäärää ja näille jaettuja tuotteita koskevat tiedot.

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

36 §

Hyväksyttyä koulujakeletuotteiden toimittajaa koskevat vaatimukset

Jos koulujakeletukea hakee hyväksytty koulujakeletuotteiden toimittaja, tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tämä:

1) alentaa tukihakemuksen kohteena olevien tuotteiden hintaa vähintään maksettavaa tukea vastaavalla määrällä siten, että alennetun hinnan ja tuen yhteenlaskettu määrä ei ylitä hintaa, jonka vastaavantyyppiset asiakkaat maksavat kyseiselle tuotteiden toimittajalle;

2) pitää kirjaa tuotteiden hinnan alentamista koskevista tiedoista tietojärjestelmällä, josta voidaan todentaa 1 kohdassa tarkoitetun vaatimuksen noudattaminen;

3) ilmoittaa Ruokavirastolle tämän pyynnöstä ilman aiheetonta viivytystä tiedot, joiden perusteella voidaan varmistaa hinnan alentaminen kunkin hyväksytyn koulujakeletuen hakijan osalta.

Ruokavirastolla on oikeus saada 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetut tiedot salassapitosäännösten estämättä.

37 a §

Kaksoisrahoituksen kieltö

Tässä laissa tarkoitettua tukea ei voi myöntää toimenpiteelle, johon on myönnetty muuta julkista rahoitusta, jos se aiheuttaa horisontaaliasetuksen 36 artiklassa tarkoitetun kaksinkertaisen rahoituksen.

37 b §

Tuen edellytyksiä koskevien säännösten kiertäminen

Tässä laissa tarkoitettua tukea ei voi myöntää, jos sen myöntämisen edellytykset on luotu keinotekoisesti, kyseisen lainsäädännön tavoitteiden vastaisesti ja järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää tuen myöntämistä koskevia säännöksiä oikeudettoman taloudellisen hyödyn tavoittelemiseksi.

37 c §

Julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamatta jättäminen

Jos tuensaaja on jättänyt noudattamatta julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä, tukea ei makseta tai tuen maksatus lopetetaan ja jo maksettu tuki peritään takaisin säädösten vastaisen hankinnan osalta siten kuin horisontaaliasetuksen 61 artiklassa säädetään.

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

40 §

Ruhonluokittajan hyväksyminen

EU:n ruhonluokituslainsäädännössä tarkoitetun ruhonluokituksen saa suorittaa vain Ruokaviraston tähän tehtävään hyväksymä henkilö (*hyväksytty ruhonluokittaja*). Hyväksyminen kattaa luokituksen lisäksi ruhon punninnan ja tunnistemerkinällä varustamisen. Ruokavirasto päättää hakemuksesta hyväksymisestä.

Hyväksymisen edellytyksenä on riittävä 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan liittyvään Ruokaviraston hyväksymään koulutukseen perustuva pätevyys ja luokitusta koskeva Ruokaviraston hyväksymä työnäyte. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä koulutuksen ja työnäytteen sisällöstä ja toteuttamistavasta.

Ruokavirasto voi päättää hyväksymisestä enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Ruokavirasto päättää uudesta hyväksymisestä, jos ruhonluokittaja tätä hakee ja esittää selvityksen hyväksymisen edellytysten täyttymisestä. Hakijan ei kuitenkaan ole annettava uutta työnäytettä, ellei tähän ole erityisiä syitä.

41 §

Velvollisuus ilmoittaa hintoja ja muita tietoja

Jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännön täytäntöönpano edellyttää jäsenvaltiolta tuotteiden hintoja, määrää tai laatua taikkatuotantoa tai muita seikkoja koskevien tietojen toimittamista (*hintaselvitys*) ja jos viranomaisella ei ole käytettävissään näitä tietoja eikä niitä voida hankkia julkisista tilastoista tai erillisten selvitysten avulla, niitä ovat velvollisia ilmoittamaan:

- 1) toimijat, jotka valmistuksen jälkeen ensi kertaa myyvät markkinoille tai ensi kertaa ostavat markkinoilla kuluttajille tarkoitettua maitoa tai maitotuotteita;
 - 2) sianlihan ja lampaanlihan teurastamot;
 - 3) lampaanlihan tukkukauppiaat;
 - 4) siipikarjanlihan teurastamot ja munien pakkaamot;
 - 5) viljan jalostajat ja toimijat, jotka vievät viljaa Suomen ulkopuolelle sekä öljy- ja valkuaiskasvialan toimijat;
 - 6) hedelmien, vihannesten ja hedelmä- ja vihannesjalosteiden maahantuojat ja tukkukauppiaat;
 - 7) sokerin tuottajat ja puhdistamot;
 - 8) naudanimalien teurastamot ja teurastamoon nautaeläimiä lähettävät toimijat;
 - 9) etyylialkoholia tuottavat ja maahantuovat toimijat;
 - 10) muut toimijat, joita koskevien tietojen toimittamista EU:n markkinajärjestelylainsäädäntö edellyttää.
-

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

43 §

Ilmoitettujen tietojen rekisteröinti, käyttö, luovutus ja julkisuus

Edellä 42 §:ssä tarkoitetut viranomaiset ovat vastaanottamiensa tietojen rekisterinpitäjiä. Ilmoitettuja tietoja voidaan käyttää vain EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitetulla tavalla.

46 §

Sokerijuurikkaan toimialakohtaisia sopimuksia koskevat vaatimukset

Sokerijuurikkaan toimialakohtaisia sopimuksia koskevista vaatimuksista sekä sokerin valmistajan velvollisuudesta ilmoittaa viranomaiselle toimialakohtaisia sopimuksia koskevia tietoja säädetään markkinajärjestelyasetuksen 125 artiklassa. Tiedot on ilmoitettava Ruokavirastolle.

Toimialasopimus tulee voimaan vasta sen jälkeen, kun Ruokavirasto on päätöksellään hyväksynyt sopimuksen täyttävän 1 momentissa tarkoitetut toimialasopimuksen vähimmäisisältöä koskevat vaatimukset.

46 b §

Kaupan pitämisen vaatimukseen liittyvissä hakemuksissa ja ilmoituksissa toimivaltainen viranomainen

Hakemus ja ilmoitus on toimitettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, jos kyse on viinialan tuotteista, joiden alkoholipitoisuus ylittää 2,8 tilavuusprosenttia, eikä kyse ole 1 momentissa tarkoitetusta tuonnista.

EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettua muna-alan tuotteiden pakkaamon lupaa ja pakkaamon toimintaa koskeva hakemus tai ilmoitus on toimitettava kunnan valvontaviranomaiselle.

Muissa kuin 1—3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa hakemus ja ilmoitus on toimitettava Ruokavirastolle, jollei tässä laissa toisin säädetä.

46 c §

Kaupan pitämisen vaatimukseen liittyvät hyväksymiset, todistukset, luvat ja vapautukset

Kaupan pitämisen vaatimusten noudattamisesta vastaaville toimijoille myönnettävistä hyväksymisistä, todistuksista, luvista, vapautuksista sekä niiden myöntämisen edellytyksistä säädetään EU:n kaupanormilainsäädännössä. Hyväksymiset, todistukset, luvat, ja vapautukset myöntää edellytykset täyttävälle toimijoille hakemuksesta 46 b §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen.

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

46 d §

Hedelmiä ja vihanneksia koskevien tietojen ilmoittaminen

EU:n kaupanormilainsäädännössä säädetään niistä hedelmistä ja vihanneksista, joita koskevat kaupan pitämisen vaatimukset, sekä velvollisuudesta ilmoittaa ennakolta niiden kaupan pitämisestä. Velvollisuutta sovelletaan tuotteita Suomessa kaupan pitäviin toimijoihin riippumatta näiden sijoittautumisvaltiosta. Tiedot on ilmoitettava Ruokavirastolle.

47 §

Vakuusmuodot, takaajan hyväksyminen ja vakuuden asettaminen

Jos Ruokavirastolle tehtävän hakemuksen tai tarjouksen tekeminen edellyttää EU:n markkinajärjestelylainsäädännön mukaan vakuuden asettamista, vakuutena voidaan käyttää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2116 soveltamissäännöistä maksajavirastojen ja muiden elinten, varainhoidon, tilien tarkastamisen ja hyväksymisen, tarkastusten, vakuuksien ja avoimuuden osalta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2022/128, jäljempänä *varainhoitoasetus*, 52 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua käteistalletusta tai takausta. Takauksen myöntäjän on oltava tähän tarkoitukseen hyväksytty takaaja.

Ruokavirasto päättää takaajan hakemuksesta hyväksymisen myöntämisestä. Hyväksymisen edellytyksenä on, että takaaja on luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu luottolaitos, 2 momentissa tarkoitettu ulkomainen luottolaitos tai 3 momentissa tarkoitettu ulkomainen ETA-luottolaitos taikka vakuutusyhtiölaissa (521/2008) tarkoitettu vahinkovakuutusyhtiö. Hyväksyminen on voimassa toistaiseksi.

Jos hakija käyttää vakuutena käteistalletusta, tämän on talletettava se Ruokaviraston osoittamalle tilille. Jos hakija käyttää vakuutena takausta, hyväksytyt takaajan on annettava Ruokavirastolle osoitettu takaussitoumus. Muista vakuuden asettamisesta sovellettavista menettelyistä säädetään horisontaalasetuksen 64 artiklassa ja horisontaalasetuksen nojalla annetussa EU:n lainsäädännössä.

48 §

Vakuuden kohdistaminen, vapauttaminen ja pidättäminen

Kun hakija tekee Ruokavirastolle hakemuksen tai tarjouksen, jonka käsittely edellyttää vakuutta, Ruokavirasto kohdistaa asetetun vakuuden EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytetyn vakuuden määrän mukaisesti. Asetettua vakuutta ei voi kohdistetulta osin käyttää muuhun tarkoitukseen.

Ruokavirasto päättää kohdistetun vakuuden vapauttamisesta tai pidättämisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädettyjen edellytysten mukaisesti. Vakuutta ei kuitenkaan pidätetä, jos pidätettävän vakuuden määrä on alle 100 euroa tai jos vakuutta ei tule EU:n markkinajärjestelylainsäädännön nojalla pidättää.

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

Jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytetään jäsenvaltion määrittävän asiakirjan tai menettelyn, jota vakuuden asettaneen toimijan on vakuuden vapauttamiseksi käytettävä, Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä käytettävästä asiakirjasta tai menettelystä.

49 §

Tarkastusten yleinen ohjaus, tarkastuskohteiden valinta, yleiset tarkastusmenettelyt ja tarkastuksista raportointi

Tarkastuksia ja niihin liittyvää raportointia koskevasta yleisestä ohjauksesta vastaa hintaselvityksiä lukuun ottamatta Ruokavirasto. Hintaselvityksiin liittyvien tarkastusten osalta yleisestä ohjauksesta vastaa maa- ja metsätalousministeriö.

Tämän luvun mukaisesti tarkastuksia suorittava viranomaisen päättää tarkastusten määrästä ja valitsee tarkastuskohteet riskianalyysiin tai satunnaisotantaan perustuen, jollei asiasta EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä. Mainituista seikoista voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

50 §

Hakemusten ja ilmoitusten tarkastukset

Ruokavirasto tarkastaa hakemukseen ja ilmoitukseen liittyvät tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksiä sekä muun hakemuksessa tai ilmoituksessa tarkoitetun toimenpiteen edellytyksiä koskevat tiedot. Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät hakemukset ja ilmoitukset tarkastaa niiden käsittelystä tämän lain 46 b ja 46 d—46 f §:n mukaisesti vastaava viranomaisen.

51 §

Varastointiin liittyvät tarkastukset

Ennen interventiovarastoinnin aloittamista Ruokavirasto tarkastaa voin, maitojauheen ja viljatuotteiden varastointiin tarkoitettujen tilojen vaatimustenmukaisuuden.

Interventiovarastoinnin aikana varastojen, varastointiolosuhteiden ja varastointimenettelyjen sekä varastoitujen tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden tarkastaa EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla Ruokavirasto. Voin, maitojauheen ja naudanlihan osalta tarkastuksesta vastaa kuitenkin Tulli.

52 §

Varastoitavien tuotteiden valmistajan tarkastus

Ruokavirasto tarkastaa varastoitavien tuotteiden valmistajan hyväksymistä hakevien ja hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien hyväksymisedellytykset ja tuotannon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla. Tulli tarkastaa hyväksyt-

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

tyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien tuotantoa koskevan kirjanpidon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

Ruokavirasto voi käyttää tarkastuksissa apunaan kunnan valvontaviranomaisia, jos Ruokavirasto ja kunta, jonka toimialueella kyseinen laitos sijaitsee, näin sopivat. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tarkastustehtävistä, joissa kunnan elintarvikeviranomaisen avustaa Ruokavirastoa.

53 §

Varastoon toimitettavien ja sieltä poistettavien tuotteiden tarkastus

Ruokavirasto tarkastaa luuttomaksi leikattavan naudanlihan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden tuotteiden interventiovarastoon ja yksityisessä varastoinnissa käytettäviin tiloihin toimittamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettulla tavalla. Ruokavirasto ottaa ja tutkii näytteet interventiovarastoon toimitettavasta voista ja maitojauheesta sekä tutkii interventiovarastoon toimitettavista viljatuotteista otetut näytteet.

Tulli tarkastaa tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden yksityisessä varastoinnissa käytettävistä tiloista poistamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettulla tavalla. Ruokavirasto tarkastaa luuttomaksi leikattavan naudanlihan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden interventiovarastosta poistamisen yhteydessä, jos tämä on tarpeen tuotteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi.

54 §

Tuonnin ja viennin tarkastukset

Tulli tarkastaa tuonti- ja vientitodistusten, tuonti- ja vienti-ilmoitusten ja muiden tuonnin ja viennin yhteydessä esitettävien asiakirjojen ja näihin liittyvien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden tuotteiden tullimenettelyyn asettamisen yhteydessä ja sen aikana, jollei tässä laissa toisin säädetä

Tullilla on tarkastuksen toimittamiseksi oikeus päästä varastoihin, tiloihin ja muihin paikkoihin, missä tuotteita kuljetetaan, säilytetään tai lastataan, ja tarkastaa tuotteet sekä tuotteita, tuotteiden haltijaa, muuta asianosaista ja kulkuneuvoa koskevat asiakirjat tuotteiden ja niistä esitettyjen tietojen vaatimustenmukaisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

Tulli voi tarkastusten yhteydessä edellyttää tuotteiden tarkastettavaksi asettamista ja purkamista kulkuneuvosta ja asettaa tullivalvonnassa olevaan kulkuneuvoon tullisinetin. Tulli voi estää tuotteiden tuonnin Suomen alueelle tai viennin Suomesta, jos tuonti tai vienti edellyttää EU:n markkinajärjestelylainsäädännön nojalla tuonti- tai vientitodistusta eikä sitä ole taikka jos tuonti edellyttää tuontitullin tai maksun maksamista eikä sitä ole maksettu.

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

55 §

Tuen hakijoiden ja saajien tarkastukset

Ruokavirasto tarkastaa tässä laissa tarkoitettuja tuen hakijoita ja saajia tuen myöntämisen ja maksamisen edellytysten vaatimustenmukaisuuden selvittämiseksi.

Ruokavirastolla on oikeus päästä tuen kohteena olevaan toimintaan liittyviin tuen hakijan ja saajan tiloihin ja tarkastaa tuotteet, asiakirjat ja kirjanpito toimenpiteiden vaatimustenmukaisuuden ja tuen myöntämis- ja maksamisedellytysten noudattamisen varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tilassa.

56 §

Hyväksytyjen toimijoiden ja hintaselvityksiä antavien toimijoiden tarkastukset

Ruokavirasto tarkastaa:

1) hyväksytyin hampun siementen tuojan hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden;

2) hyväksymistä hakevan ja hyväksytyin ruhonluokittajan hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden;

3) hintaselvityksen antamisesta vastaavan toimijan ilmoitusvelvollisuuden kattaman toiminnan vaatimustenmukaisuuden;

4) hyväksymistä hakevan ja hyväksytyin tuottaja- ja toimialaorganisaation hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden;

5) sokerialan yrityksen ilmoitusvelvollisuutta ja toimialasopimuksia koskevien vaatimusten noudattamisen EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tarkastaa etyylialkoholiin liittyvien tietojen ilmoittamisesta vastaavan toimijan toiminnan vaatimustenmukaisuuden.

Ruokavirastolla on sille tämän pykälän nojalla kuuluvien tarkastustehtävien hoitamiseksi oikeus päästä hyväksymistä hakevan ja hyväksytyin toimijan hyväksymisen kohteena olevaa toimintaa koskeviin tiloihin ja tarkastaa tuotteet, laitteet, asiakirjat ja kirjanpito hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Jos hyväksytyin hampun siementen tuojan tuomia hampun siemeniä käyttää muu kuin hyväksytyin hampun siementen tuoja, Ruokavirastolla on lisäksi oikeus päästä tuotteiden käyttäjän tiloihin ja tarkastaa edellä mainitut seikat tuotteiden käytön vaatimustenmukaisuuden valvonnan edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tilassa.

Ruokavirastolla ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on oikeus päästä hintaselvityksen ja etyylialkoholiin liittyvien tietojen antamisesta vastaavan toimijan tiloihin ja tarkastaa ilmoitusvelvollisuuden kattamaan toimintaan liittyvät asiakirjat ja kirjanpito ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen ja ilmoitettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tilassa.

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

57 §

Tuotteiden käytön ja määräpaikan tarkastukset

Jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytetään interventiovarastosta peräisin olevien tuotteiden tai muiden markkinajärjestelyyn liittyvien tuotteiden käytön tai määräpaikkaan saapumisen valvontaa tähän tarkoitukseen vahvistetulla asiakirjalla tai menettelyllä, Tulli tarkastaa kyseiset tuotteet ja asiakirjat. Tulli voi antaa EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä sallittuja tuotteiden käytön tai määräpaikkaan saapumisen todistamisesta vastaavaa toimijaa koskevia tarkempia määräyksiä asiakirjoja koskevasta vähäisistä täydennyksistä, jos nämä ovat tarpeen tuotteiden käytön tai määräpaikkaan saapumisen todistamiseksi.

58 b §

Kauppan pitämisen vaatimuksiin liittyvät Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tarkastukset

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tarkastaa EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla, kun kyse on viinialan tuotteista, joiden alkoholipitoisuus ylittää 2,8 tilavuusprosenttia, lukuun ottamatta 58 a §:ssä tarkoitettuja tarkastuksia.

58 c §

Kauppan pitämisen vaatimuksiin liittyvät kuntien tarkastukset

Kunnan valvontaviranomainen tarkastaa EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla, kun kyse on:

- 1) vasikanlihasta lukuun ottamatta teurastamossa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa tehtäviä tarkastuksia;
- 2) maitotuotteista;
- 3) levitettävistä rasvoista;
- 4) muna-alan tuotteista lukuun ottamatta tuotantotapoja koskevia vaatimuksia.

Tarkastustehtävien järjestämiseen kunnissa sovelletaan, mitä niistä elintarvikelain (297/2021) 27 §:ssä säädetään.

58 d §

Kauppan pitämisen vaatimuksiin liittyvät Ruokaviraston tarkastukset

Ruokavirasto tarkastaa EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla siltä osin kuin kyse ei ole 58 a—58 c §:ssä tarkoitetuista tarkastuksista.

Ruokavirasto vastaa sille 46 b ja 46 c §:n nojalla kuuluvan hyväksymisen, todistuksen, luvan tai vapautuksen myöntämisedellytysten täyttymisen varmistamiseksi tarvittavista tarkastuksista.

Ruokavirasto toimii EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettuna:

- 1) hedelmä- ja vihannesalan koordinoituviranomaisena; ja
- 2) vasikanliha-alan keskusviranomaisena.

Ruokavirasto voi lisäksi suorittaa 58 c §:ssä tarkoitettuja tarkastuksia.

58 e §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen käyttö apuna kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksissa

Ruokavirasto voi käyttää kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä tarkastuksissa apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia, kun kyse on:

- 1) hedelmistä tai vihanneksista;
- 2) muna-alan tuotteiden tuotantotavoista;
- 3) siipikarjanliha-alan tuotteiden tuotantotapaa koskevista vapaaehtoisista merkinnöistä.

58 f §

Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksiin liittyvä ohjaus, raportointi, tietojen käyttö ja maksu

Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastusten suunnitteluun, ohjaukseen, arviointiin ja raportointiin sovelletaan, mitä niistä elintarvikelain 24, 25, 38, 39 ja 45 §:ssä säädetään. Tarkastuksissa voidaan salassapitosäännösten estämättä käyttää ja niitä varten voidaan luovuttaa elintarvikelain mukaisissa tarkastuksissa saatuja tietoja.

59 §

Yksityisten toimijoiden käyttö apuna tarkastuksissa

Ruokavirasto voi oikeuttaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen käyttämään interventiovarastoon toimitettavien viljatuotteiden tarkastuksessa apuna viljatuotteiden interventiovarastonpitäjää tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastusten tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Interventiovarastonpitäjällä on oltava tehtävän edellyttämät riittävät tekniset ja hallinnolliset resurssit ja tämän tarkastuksessa käyttämällä henkilöstöllä tehtävän edellyttämä kokeemukseen tai koulutukseen perustuva riittävä ammattitaito. Interventiovarastonpitäjän on kirjattava ja ilmoitettava Ruokavirastolle toteutettuihin tarkastuksiin liittyvät tiedot. Henkilökunnan ammattitaidosta, interventiovarastolta edellytettävistä resursseista sekä kirjattavista ja ilmoitettavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Ruokavirasto voi käyttää ruhonluokituksen tarkastuksessa apuna yksityisoikeudellista yhteisöä tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastuksen tarkoituksenmukaiseksi toteuttami-

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

seksi. Yhteisöllä on oltava käytettävissä tehtävään riittävä määrä henkilöitä, joilla on tarkastusten toteuttamisen edellyttämä koulutukseen tai kokemukseen perustuva ammattitaito. Edellytettävää ammattitaidosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Yhteisön on nimettävä tarkastuksista vastuulliset henkilöt.

60 §

Todentamisviranomaisen tarkastukset

Hallinnointilain 8 §:ssä tarkoitettu todentamisviranomainen voi horisontaalasetuksen 12 artiklassa säädetyn lausunnon myöntämiseksi välttämättömien tutkimusten tekemiseksi sekä muiden erikseen EU:n lainsäädännössä todentamisviranomaisen tehtäväksi säädettyjen tarkastusten suorittamiseksi tehdä tarkastuksia niissä viranomaisissa tai yhteisöissä, jotka suorittavat maksajavirastolle säädettyjä tehtäviä, taikka tuensaajan tai interventiovarastonpitäjän luona.

61 §

Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen

Jos tarkastuksen toteuttaminen edellyttää näytteiden laadun analysointia laboratoriossa, analysointi toteutetaan tarkastuksen toimittamisesta huolehtivan viranomaisen laboratoriossa taikka elintarvikelain 34 §:ssä tarkoitetussa virallisessa laboratoriossa tai nimetyssä omavalvontalaboratoriossa.

63 §

Maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston ja tarkastusviranomaisen tiedonsaantioikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Ruokavirastolla sekä tämän luvun mukaisesti tarkastuksista vastaavilla ja tarkastuksissa apuna käytettävillä viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta valtion ja kunnan viranomaiselta asian käsittelemiseksi välttämättömiä hakijaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa tai muita tuen tai muun tässä laissa tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettujen asian käsittelemisen, tarkastuksen suorittamisen tai raportoinnin toteuttamisen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja.

Edellä 1 momentissa mainituilla viranomaisilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta Verohallinnolta hakijaa koskevat tiedot veroihin sekä muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta edellä mainittua tahoja koskevat tiedot lakisäätteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä edellä mainittuun tahtoon kytkenneistä ja niissä mahdollisesti esiintyneistä puutteellisuuksista edellä mainittuihin velvollisuuksiin liittyen, jos tiedot ovat välttämättömiä tuen myöntämiseksi, maksamiseksi tai tuen käytön valvomiseksi.

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Ruokavirastolla sekä tämän luvun mukaisesti tarkastuksista vastaavilla ja tarkastuksissa apuna käytettävillä viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta tässä laissa tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettua toimintaa harjoittavilta toimijoilta tässä laissa tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettua asian käsittelemisen, tarkastuksen suorittamisen tai raportoinnin kannalta välttämättömät asiakirjat ja tiedot.

64 §

Tarkastuksia ohjaavien viranomaisten ja EU:n lainsäädännössä tarkoitettujen viranomaisten tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

Mitä tässä luvussa säädetään tarkastuksesta vastaavan viranomaisen tarkastusoikeudesta, koskee myös kyseisen tarkastuksen yleisestä ohjauksesta vastaavaa maa- ja metsätalousministeriötä ja Ruokavirastoa.

EU:n varojen asianmukaisen hallinnon ja käytön varmistamiseksi Ruokavirastolla on oikeus suorittaa varainhoitoasetuksessa tarkoitettua laadunvalvontaa niissä viranomaisissa, jotka suorittavat maksajavirastolle säädettyjä tehtäviä.

Mitä tässä luvussa säädetään tarkastuksesta vastaavan viranomaisen tarkastus- ja tiedonsaantioikeudesta, koskee myös horisontaalioikeudessa tarkoitettuja EU:n komission tarkastustehtäviä suorittavia henkilöitä. Vastaava tarkastus- ja tiedonsaantioikeus on muilla EU:n lainsäädännössä tarkoitetuilla viranomaisilla, joiden tehtäviin kuuluu vastaavanlaisia tarkastustehtäviä.

65 §

Viranomaisen oikeus luovuttaa tietoja muille viranomaisille

Maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston ja tässä laissa tarkoitettua tarkastuksesta vastaavan viranomaisen tämän lain toimeenpanossa saamien tietojen tiedonluovutukseen muille viranomaisille tai EU-toimielimille sovelletaan ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain 8 §:ää.

70 §

Hakemusten ja ilmoitusten muotovaatimukset

Hakemus ja ilmoitus on tehtävä kirjallisesti ja allekirjoitettava.

Sen lisäksi, mitä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään velvollisuudesta käyttää määrämuotoista hakemusta tai ilmoitusta, tukea koskeva hakemus on tehtävä Ruokaviraston tähän tarkoitukseen vahvistamalla lomakkeella.

Hakemukseen ja ilmoitukseen on liitettävä sen käsittelemisen kannalta tarpeelliset selvitykset. Ruokavirasto voi antaa määräyksiä hakemuksissa ja ilmoituksissa esitettävistä tiedoista.

Jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään, että tuotteiden myynti interventiovarastoon tai osto sieltä tai tuen hakeminen taikka muu toimenpide on toteutettava hakemuksen sijaan tarjouksen perusteella, tarjoukseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään hakemuksesta.

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

70 a §

Sähköinen haku

Tukea voidaan edellyttää haettavan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa ruokahallinnon tietovarannosta annetussa laissa tarkoitettua ruokahallinnon tietovarantoa. Hakija tunnistetaan vahvalla sähköisellä tunnistamisella, siten kuin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetusta laissa (617/2009) säädetään. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tässä laissa tarkoitetuista tuista, joita koskeva hakemus voidaan tehdä vain tässä pykälässä tarkoitetulla tavalla.

Ruokavirasto voi 1 momentista poiketen antaa määräyksen siitä, että tiettyä tukea haetaan muutoin kuin sähköisessä järjestelmässä, jos tukijärjestelmän toimeenpanon kiireellisyys sitä välttämättä edellyttää.

Ruokavirasto voi antaa tarkemmat määräykset hakemukseen liitettävistä asiakirjoista, hakemisen menettelyistä sekä suunnitelmien ja selvitysten esitystavasta.

Mitä tässä pykälässä säädetään tuesta, sovelletaan myös interventiovarastointia koskevaan hakemukseen tai tarjoukseen.

73 §

Tuen maksaminen ennakolta tai useassa erässä

Tuen ennakolta maksamisen edellytyksistä säädetään EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä. Tuen ennakolta maksamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Sen lisäksi, mitä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään jäsenvaltion velvollisuudesta maksaa tukea useassa erässä, voidaan tuottajaorganisaatiotukea ja mehiläishoitotukea maksaa hakemuksesta useassa erässä toteutuneista toimenpiteistä aiheutuneiden kustannusten perusteella. Lisäksi edellytyksenä on, että yksittäinen erä ei ole määrältään vähäinen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä maksettavan erän vähimmäismäärästä, erien lukumäärästä ja hakemusten määräajoista.

74 §

Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Jollei EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä, Ruokaviraston on lopetettava tuen maksaminen ja perittävä takaisin virheellisesti tai perusteetta maksettu tuki, jos:

- 1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;
- 2) tuen ehtoja ei ole noudatettu;
- 3) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;
- 4) tuen saaja laiminlyö 62 §:ssä tarkoitetun avustamisvelvollisuuden tarkastuksessa;

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle tuensaajalle, vastaavat kaikki tuensaajat yhteisvastuullisesti takaisinperittävän tuen maksamisesta. Tukea ei peritä takaisin, jos perittävä määrä on tukijärjestelmässä myönnetyn yksittäisen tuen osalta ilman korkoja enintään 100 euroa.

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

75 §

Seuraamusmaksun määrääminen

Jos tuen hakija tai saaja rikkoo tai laiminlyö tuen myöntämisen edellytyksiä, eikä rikkomus tai laiminlyönti ole vähäinen, Ruokavirasto määrää tälle seuraamusmaksun, jonka määrä on enintään haetun ja myönnettävissä olevan tuen erotus ottaen huomioon rikkomuksen tai laiminlyönnin vakavuus ja kesto, jollei seuraamusmaksun edellytyksistä ja määräämisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä. Seuraamusmaksua ei kuitenkaan määrätä, jos kyse on horisontaaliasetuksen 59 artiklan 5 kohdassa tarkoitettusta perusteesta.

76 §

Takaisinperittävän tuen ja seuraamusmaksun korko

Takaisinperittävälle tuelle on suoritettava korkoa, joka lasketaan sen ajan perusteella, joka alkaa 60 päivää takaisinperintäpäätöksen tekemisajankohdasta ja päättyy saatavan suorittamisajankohtaan, jollei koron laskemistavasta tai koron perimättä jättämisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä.

Määrätylle seuraamusmaksulle on suoritettava korkoa siten kuin EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään.

Takaisinperittävälle määrälle on suoritettava korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua vuotuista viivästyskorkoa, jollei EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä.

77 §

Oikaisu

Jos tuenhakija on saanut tukea vähemmän kuin tämän olisi pitänyt saada tai jos tuki on perusteettomasti kokonaan hylätty, Ruokavirasto voi päätöksen lainvoimaisuuden estämättä ja ilman eri hakemusta oikaista virheellisen päätöksen, jos tarkoitusta varten on käytettävissä varoja.

78 §

Tuelle maksettava korko

Jos tuenhakijalle myönnetään tukea tai myönnetyn tuen määrää korotetaan oikaisun johdosta, oikaisun kohteena olevalle tuen määrälle voidaan maksaa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua vuotuista viivästyskorkoa laskettuna siitä päivästä, jolloin oikaistava päätös oli tehty, oikaisupäätöksen tekopäivään saakka. Korkoa ei kuitenkaan makseta, jos oikaisun tarve on johtunut tuenhakijan toiminnasta.

Jos tuenhakijalle myönnetään muutoksenhaun johdosta tukea tai tuen määrää korotetaan, tälle määrälle voidaan maksaa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua vuotuista viivästyskorkoa laskettuna valituksenalaisen päätöksen tekopäivästä muutoksenhakuviranomaisen päätöksen tekopäivään. Koron maksamisesta päättää tällöin muutoksenhakuviranomainen.

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

79 §

Viranomaiselle suoritettujen maksujen palautus

Ruokaviraston on palautettava väärin perustein tai liikaa peritty maksu, takaisinperitty määrä tai seuraamusmaksu. Palautettavalle määrälle suoritetaan korkoa siten kuin tullilain 93 §:ssä säädetään.

85 a §

Tuottaja- ja toimialaorganisaatioihin liittyvät hallinnolliset pakkokeinot

Jos tuottaja- tai toimialaorganisaatio ei toimita EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tai tässä laissa edellytettyjä tietoja määräajassa, Ruokavirasto voi antaa tuottaja- tai toimialaorganisaatiolle määräyksen toimittava puuttuvat tiedot määräajassa. Ruokavirasto voi asettaa tietojen toimittamista koskevan määräyksen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa.

86 d §

Kunnan päätös hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä

Tämän lain mukaan kunnalle kuuluvien 86 a—86 c §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä päättää Ruokavirasto, jos asia koskee yhtä kuntaa laajempaa aluetta. Ruokaviraston on viipymättä ilmoitettava tekemästään päätöksestä asianomaisille kunnille.

89 §

Viljatuotteiden alustavaan laaduntarkastukseen liittyvät erityiset menettelyt ja valtion korvausvastuu

Jos viljatuotteiden alustava laaduntarkastus osoittaa, että tuotteiden laatu ei vastaa EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettuja vaatimuksia, Ruokavirasto tekee päätöksen kuorman hylkäämisestä eikä kyseistä kuormaa vastaanoteta interventiovarastoon. Hylättyjen tuotteiden tarjoaja voi hakea määräajassa Ruokavirastolta viljatuotteiden alustavan laaduntarkastuksen yhteydessä otetun näytteen analysointia laboratorioissa. Ruokavirasto antaa määräyksen määräajan pituudesta. Jos analyysi osoittaa, etteivät hylätyt tuotteet vastanneet vaatimuksia, tarjoaja vastaa analysoinnista aiheutuvista kustannuksista.

Jos 1 momentissa tarkoitettu analysointi osoittaa tuotteiden täyttävän säädetyt vaatimukset, tarjoajalla on oikeus korvaukseen tälle tuotteiden hylkäämisestä aiheutuneista kohtuullisista ylimääräisistä kuljetuskustannuksista. Jos tuotteiden toimittaminen interventiovarastoon ei ole enää mahdollista EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettussa määräajassa ja jos tarjoaja myy hylätyt tuotteet kohtuullisen ajan kuluessa hylkäämisestä alempaan hintaan, jonka tämä olisi saanut myydessään tuotteet interventiovarastoon, tällä on lisäksi oikeus korvaukseen interventio-

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

hinnan ja vallitsevan hintatason välisestä hintaerosta. Tarjoajan on tehtävä korvausta koskeva hakemus Ruokavirastolle kuuden kuukauden kuluessa analyysin tuloksen tiedoksisaannista.

Kustannusten ja hinnaneron korvaamisesta päättää hakemuksesta Ruokavirasto. Hakemukseen on liitettävä selvitys kustannuksista ja myynnistä. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksessa esitettävistä tiedoista.

91 a §

Todentamisviranomainen

Todentamisviranomaisen nimeämiseen, tehtäviin ja toimivaltaan sovelletaan, mitä hallinnointilaissa säädetään todentamisviranomaisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 9.11.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk
varapuheenjohtaja Ritva Elomaa ps
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Satu Hassi vihr
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Mikko Lundén ps
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Anders Norrback r
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Jenni Pitko vihr
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Piritta Rantanen sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Susanna Paakkola